

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА**

Кафедра Фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету
Економіки і підприємництва

(Соловйов О.В.)

2014 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

галузь знань 0305 Економіка та підприємництво

напрямок підготовки 6.030509 «Облік і аудит»

факультет Економіки і підприємництва

2014 – 2015 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Робоча програма Фінанси суб'єктів господарювання для студентів
(повна назва навчальної дисципліни)
 за напрямом підготовки 6.030509 «Облік і аудит»

Розробники: Н.І.Гордієнко, к.е.н., професор ст.викл. О.П.Романькова
(ПІБ, посада, науковий ступень, вчене звання, підпис)

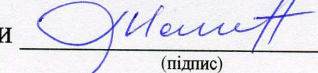
Робочу програму схвалено на засіданні кафедри Фінансово-економічної
(що не є випусковою та на якій розроблена робоча
безпеки, обліку і аудиту
програма навчальної дисципліни)

Протокол від " 01 " 09 2014 року № 1

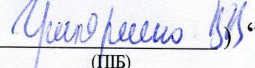
Завідувач кафедри (Т.В.Момот)

Робочу програму схвалено на засіданні випускової кафедри Фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту

Протокол від " 01 " 09 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри (Момот Т.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програма відповідає формі Програми навчальної дисципліни, що затверджена
 Наказом по ХНУМГ ім. О.М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. № 46-01

Методист НМВ ( ) " 4 " серпня 2014 р.
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників ↓↓↓	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	За вибором	Рік (роки) підготовки	
		3-й	4-й
		Семестр(и)	
		6-й	7-й
Загальна кількість годин – 108	Галузь знань 0305 Економіка та підприємництво Напрямок підготовки 6.030509 «Облік і аудит»	Лекції*:	
		16 год.	6 год.
Модулів – 1		Практичні, семінарські*:	
		32 год.	8 год.
Змістових модулів (ЗМ) – 2		Лабораторні*:	
		Не передбачені	Не передбачені
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3,75		Самостійна робота*:	
		60 год.	62 год.
Індивідуальне (науково-дослідне) завдання (ІЗ) РГЗ - для студентів денної форми навчання; Контрольна робота для студентів заочної форми навчання.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Індивідуальні завдання:	
		18	18 год.
		Вид контролю:	
		диф.залік, 6 семестр	залік, 7 семестр

Примітка:

* вказуються години відведені по дисципліні в цілому на дану навчальну роботу.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%): для денної форми навчання – 80,0%

для заочної форми навчання – 22,5%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни “Фінанси суб’єктів господарювання” є: формування у студентів системи базових знань з теорії і практики фінансових відносин суб’єктів господарювання, формування фінансових ресурсів, фінансового планування, організації фінансової діяльності підприємства.

Завданнями вивчення дисципліни “Фінанси суб’єктів господарювання” є: вивчення сутності і функцій фінансів підприємства, фінансових ресурсів та джерел їх формування; організації фінансів підприємств; набуття навичок фінансових розрахунків; оволодіння методами фінансового планування; оцінювання фінансового стану; санації підприємств.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

Знати:

- основні функції фінансів підприємства;
- фінансовий механізм діяльності підприємства;
- структуру ресурсів підприємства, їх роль у кругообороті ;
- фінансові аспекти розробки бізнес-плану;
- фінансові причини виникнення неплатоспроможності;
- питання оподаткування підприємств.

Вміти:

- володіти методами і прийомами оцінки фінансового стану підприємства;
- організовувати грошові розрахунки підприємства;
- володіти методами розробки фінансового плану підприємства;
- обґрунтовувати потребу у банківському кредиті підприємства;
- оцінювати фінансовий стан підприємства;
- формувати фінансову стратегію підприємства.

мати компетентності:

Професійно важливі якості:

Познавальні: професійна пам'ять , професійне мислення.

Діяльнісні: професійна мобільність і культура праці, професійна поведінка, делова етика, володіння інформаційними технологіями.

Саморозвиток: узагальнення досвіду и спрямування до професійного росту.

Професійна діяльність:

- Здатність організовувати грошові розрахунки підприємства;
- Здатність оцінювати фінансові ресурси підприємства;
- Здатність розраховувати потребу у банківському кредиті підприємства;
- Здатність формувати фінансову стратегію підприємства;
- Здатність розраховувати та розподіляти прибуток підприємства;
- Володіння методикою складання фінансового плану;
- Здатність розраховувати норматив оборотних коштів підприємств;
- Здатність використання комп’ютерних технологій в обліково-аналітичній діяльності.

Основні надпрофесійні компетенції бухгалтера:

Соціальні: Готовність до співробітництва і міжособистої взаємодії. Наявність комунікабельної культури, культурної мови.

Особистісні: Вміння працювати з потоком інформації, виділення з неї основної і другорядної. Об'єктивність у судженнях, правова культура, порядочність, чесність. Здатність до самостійної діяльності в умовах невизначеності, здатність адаптації в нових умовах діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ «ФІНАНСИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ»

Змістовий модуль 1. Фінансові ресурси та організація фінансів суб'єктів господарювання

Тема 1.1. Функції фінансів та фінансові ресурси суб'єктів господарювання.

Тема 1.2. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів. Обігові кошти суб'єктів господарювання.

Тема 1.3. Організація грошових розрахунків підприємств. Грошові надходження.

Тема 1.4. Організація фінансової роботи на підприємстві.

Змістовий модуль 2. Фінансове планування на підприємстві

Тема 2.1. Формування і розподіл прибутку підприємства.

Тема 2.2. Фінансове планування на підприємствах.

Тема 2.3. Оцінювання фінансового стану підприємства та фінансова санація.

Тема 2.4. Кредитування суб'єктів господарювання.

Індивідуальні завдання: розрахунково-графічне завдання для студентів денної форми навчання, контрольна робота для студентів заочної форми навчання.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	лаб	пр/сем	срс		лек	лаб	пр/сем	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
МОДУЛЬ 1 Фінанси суб'єктів господарювання										
Змістовий модуль 1. Фінансові ресурси та організація фінансів суб'єктів господарювання										
Тема 1.1.	11	2		4	5	11,5	0,5		1	10
Тема 1.2.	11	2		4	5	11,5	0,5		1	10
Тема 1.3.	11	2		4	5	11,5	0,5		1	10
Тема 1.4.	12	2		4	6	10,5	0,5		1	9
Разом за ЗМ 1	45	8		16	21	45	2		4	39
Змістовий модуль 2. Фінансове планування на підприємстві										
Тема 2.1.	11	2		4	5	12	1		1	10
Тема 2.2	11	2		4	5	11	1		1	9
Тема 2.3	11	2		4	5	11	1		1	9
Тема 2.4	12	2		4	6	11	1		1	9
Разом за ЗМ 2	45	8		16	21	45	4		4	37
Інд. завдання (ІЗ) РГЗ - для студентів денної форми навчання, Контрольна робота - для студентів заочної форми навчання	18				18	18				18
Разом	108	16		32	60	108	6		8	94

5. Теми семінарських занять (не передбачено навчальним планом)

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Фінансові ресурси та організація фінансів суб'єктів господарювання			
1.1	Функції фінансів та фінансові ресурси суб'єктів господарювання.	4	1
1.2	Фінансове забезпечення відтворення основних засобів. Обігові кошти суб'єктів господарювання.	4	1
1.3	Організація грошових розрахунків підприємств. Грошові надходження.	4	1
1.4	Організація фінансової роботи на підприємстві.	4	1
Змістовий модуль 2. Фінансове планування на підприємстві			
2.1.	Формування і розподіл прибутку підприємства.	4	1
2.2	Фінансове планування на підприємствах.	4	1
2.3	Оцінювання фінансового стану підприємства та фінансова санація.	4	1
2.4	Кредитування суб'єктів господарювання.	4	1
Разом		32	8

7. Теми лабораторних занять (не передбачено навчальним планом)

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовий модуль 1. Фінансові ресурси та організація фінансів суб'єктів господарювання			
1.1	Функції фінансів та фінансові ресурси суб'єктів господарювання.	5	10
1.2	Фінансове забезпечення відтворення основних засобів. Обігові кошти суб'єктів господарювання.	5	10
1.3	Організація грошових розрахунків підприємств. Грошові надходження.	5	10
1.4	Організація фінансової роботи на підприємстві.	6	9
Змістовий модуль 2. Фінансове планування на підприємстві			
2.1	Формування і розподіл прибутку підприємства.	5	10
2.2	Фінансове планування на підприємствах.	5	9
2.3	Оцінювання фінансового стану підприємства та фінансова санація.	5	9
2.4	Кредитування суб'єктів господарювання.	6	9
РГЗ - для студентів денної форми навчання, Контрольна робота – для студентів заочної форми навчання		18	18
Разом		60	94

9. Індивідуальні завдання (ІЗ)

РГЗ для студентів денної форми навчання та Контрольна робота для студентів заочної форми навчання з дисципліни «Фінанси суб'єктів господарювання» ставить за мету: систематизацію теоретичних знань; формування вмінь застосування теоретичних знань при вирішенні практичних завдань з фінансів суб'єктів господарювання.

Студенти повинні скласти кошторис витрат на виконання робіт. Розрахунок планового прибутку підприємства. Нарахувати та розподілити амортизацію за призначенням. Скласти розрахунок потреби в короткостроковому кредиті і плати за користування кредитом. Скласти розрахунок потреби в довгостроковому кредиті і плати за користування кредитом. Сформувані резервних фонд та джерела фінансування капітальних інвестицій. Скласти фінансовий план підприємства. Студенти денної форми навчання додатково проводять аналіз фінансової стійкості і ліквідності балансу, аналіз наявності і розміщення оборотних коштів, розраховують показники ефективності використання фінансових ресурсів підприємства.

10. Методи навчання

Теоретичні, розрахункові і практичні положення дисципліни вивчаються студентами в процесі роботи над лекційним курсом, при виконанні практичних вправ, рішенні задач і самостійної роботи з навчальною і нормативною літературою. Крім того, для студентів заочної форми навчання, виконання самостійної індивідуальної контрольної роботи. Вони спрямовані на активізацію самостійної роботи студентів, виховання в них творчого підходу до вирішення професійних завдань.

Вивчення дисципліни «Фінанси суб'єктів господарювання» базується на знанні циклу загальноосвітніх і загальнонаукових дисциплін, бухгалтерського обліку, мікроекономіки,

економіки підприємства, а також на знаннях і уміннях, отриманих студентами в процесі проходження навчальних і виробничих практик.

Окремі теми дисципліни вивчаються з різним ступенем поглиблення та деталізації, що передбачено цією робочою програмою. Поточний модульний контроль проводиться методом виконання студентами письмових модульних контрольних робіт.

Остаточна оцінка знань студентів з дисципліни – інтегральна (100-бальна).

11. Методи контролю

Методи контролю знань студентів:

- контроль відвідування аудиторних занять, спостереження за діяльністю студентів;
- усне опитування (індивідуальне та фронтальне)
- перевірка виконання домашніх завдань;
- тестування (безмашинне та комп'ютерне)
- перевірка виконання індивідуальної контрольної роботи (для студентів заочної форми навчання) та РГЗ (для студентів денної форми навчання).

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для диференційованого заліку (денна форма навчання)

Поточна атестація та самостійна робота			Підсумковий контроль (екзамен, диф. залік)	Сума
ЗМ 1	ЗМ 2	РГЗ		
25%	25%			20
70%				

для заліку (заочна форма навчання)

Поточна атестація та самостійна робота			Сума
ЗМ 1	ЗМ2	Контрольна робота	
35	35	30	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, диф. заліку	для заліку	
90-100	відмінно	зараховано	A
82-89	добре		B
74-81			C
64-73	задовільно		D
60-63			E

35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	F _x
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

13. Методичне забезпечення

Гордієнко Н.І. Методичні вказівки до самостійної роботи, практичних занять та виконання контрольної роботи (для студентів 4 курсу заочної форми навчання напряму 6.030509 - «Облік і аудит»). – Харків: ХНУМГ, 2013. – 28с.

Гордієнко Н.І. Конспект лекцій з дисципліни «Фінанси суб'єктів господарювання» (для студентів 4 курсу заочної форми навчання напряму 6.030509 - «Облік і аудит»). – Харків: ХНУМГ, 2013. – 120с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Бердар М.М. Фінанси підприємств: навчальний посібник /М.М. Бердар.-[2-е вид., перероб. і доп].-К.:Видавець Паливода А.В.,2012.-464с.
2. Гриб С.В. Фінанси підприємств в таблицях, схемах та тестах: навчальний посібник /С.В. Гриб, І.О. Болкунов.- [2-е вид., перероб. та доп.].-Львів:Магнолія 2006,2013.-330с.
3. Коваленко Д.І. Фінанси, гроші та кредит: теорія і практика: навчальний посібник /Д.І. Коваленко, В.В. Венгер.-К.:ЦУЛ,2013.-578с.
4. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств: підручник /О.О. Непочатенко, Н.Ю. Мельничук.- К.:ЦУЛ,2013.-504с.
5. Ніколаєва О.М. Місцеві фінанси: навчальний посібник /О.М. Ніколаєва, А.С. Маглаперідзе.-К.:ЦУЛ,2013.-354с.
6. Прямухіна Н.В. Ринок фінансових послуг: навчальний посібник /Н.В. Прямухіна.- К.:Кондор-Видавництво,2013.-304с.
9. Фінансова санація та банкрутство підприємств: навчальний посібник /А.М. Штангрет, В.В. Шляхетко, О.Б. Волович, І.В. Зубрей.-К.:Знання,2012.-374с.
10. Ярошевич Н.Б. Фінанси підприємств: навчальний посібник /Н.Б. Ярошевич.- К.:Знання,2012.-341с.

Допоміжна

1. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента. - К.: - Ника-Центр Ельга,2010.- 265с.
- 2.Зви Боди. Финансы. М., 2000.- 154с.
3. Загородній А. Г, Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. Фінансовий словник. — 3-тє вид., випр. та доп. - К-: Т-во «Знання», КОО, 2000. - 587 с.
4. Кредитування і контроль : підручник для студ. вищ. навч. закл. / [Т.С. Смовженко та ін.] ; за заг. ред. Т.С. Смовженко, Р.А. Слав"юка ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України ; Нац. банк України ; Ун-т банківської справи. – Киев : УБС НБУ, 2012. – 375, с.
5. Полінкевич О.М. Фінансова санація та банкрутство підприємств : навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / О.М. Полінкевич, В.П. Лещук. – Київ : Центр учбової літератури, 2011. – 398 с.
6. Фінанси зарубіжних корпорацій: Навч. посібник / В. М. Суторміна, В. М. Федосов, Н. С. Рязанова; За ред. В. М. Федосова. — К-: Либідь, 1993.-247 с.

7. Фінансова санація та банкрутство підприємств : навчальний посібник / А.М. Штангрет [та ін.]. – Київ : Знання, 2012. – 374,с.

15. Інформаційні ресурси

1. Цифровий репозиторій ХНАМГ: <http://eprints.ksame.kharkov.ua>
2. Бухгалтерия, еженедельник Главбух :www.glavbukh.ua
3. Дебет-Кредит: Український бухгалтерський портал:www.dtkr.com.ua/?lang=ukr
4. Все про бухгалтерський облік: www.vobu.com.ua
5. Журнал "БУХГАЛТЕР": buhgalter.factor.ua
6. Журнал «Время Бухгалтера»: www.v2b.ru
7. Журнал «Податки і бухгалтерський облік»: www.factor.ua
8. Журнал «Вісник податкової служби України»: www.visnuk.com.ua
9. Ділові новини LIGA: www.liga.net
10. Верховна Рада України: www.rada.gov.ua законодавство

Аркуш актуалізації

Робоча програма навчальної дисципліни **Фінанси суб'єктів господарювання**

за напрямом **6.030509 Облік і аудит**

на 2014/15 навч. рік переглянута та затверджена "Без змін"

Завідувач кафедри Фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту

_____ (Момот Т.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 2014 року

Зав. випускової кафедри Фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту

_____ (Момот Т.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 2014 року

Декан факультету _____
Економіки і підприємництва

М.П.

_____ (Соловйов О.В.)

“ _____ ” _____ 2015 року

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена "Без змін"

Завідувач кафедри _____
(на якій розроблена робоча програма)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри _____
(за належністю напрям / спеціальності)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____
(за належністю напрям / спеціальності)

М.П.

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена "Без змін"

Завідувач кафедри _____
(на якій розроблена робоча програма)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри _____
(за належністю напрям / спеціальності)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____
(за належністю напрям / спеціальності)

М.П.

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року